

Виплати за час самоізоляції через проведення заходів запобігання поширенню COVID-19 передбачені у розмірі 50% середньої зарплати незалежно від страхового стажу [1; 5].

Таким чином, карантинні обмеження, які виникли через пандемію коронавірусу COVID-19, суттєво вплинули на порядок організації відряджені працівників як в межах України, так і закордон, що зумовлює необхідність відображення додаткових витрат та господарських операцій у системі бухгалтерського обліку підприємств.

Список використаної літератури

1. Гончаренко К. Які виплати передбачені працівнику в період самоізоляції після закордонного відрядження. URL: <https://thepoint.rabota.ua/samoizolyatsiya-pislya-zakordonnoho-vidryadzhennya-chy-peredbacheni-vyplaty/>

2. Кепич І. Карантин: відпустки, режим роботи, відрядження, URL: <https://colares.ua/ua/news/karantin--vidpustki--rezhim-roboti--vidryadzhennya->

3. Лучко М. Р., Мельник Н. Г., Сисяк С. В. Облік і оподаткування зовнішньоекономічної діяльності: навч. посіб. Тернопіль : ТНЕУ, 2018, 347 с.

4. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 березня 2020 р. № 215, URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/215-2020-%D0%BF#Text>

5. Самоізоляція: дії роботодавця та працівника. Дт-Кт, 2020, URL: <https://news.dtki.ua/labor/labor-relations/62282>

Володимир Кирик

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ В ІНОЗЕМНІЙ ВАЛЮТІ

Глобалізація світового простору та курс на інтеграцію країни у світовий економічний простір сприяє розвитку зовнішньоекономічної діяльності, яка пов'язана з надходженням та використанням іноземної валюти. Тому дослідження питань удосконалення обліку операцій в іноземній валюті набуває актуальності для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Важливого значення при цьому набувають наукові дослідження, спрямовані на розвиток теоретичних засад відображення в обліку операцій пов'язаних з іноземною валютою, взаємодією з іноземними контрагентами, переоцінкою активів і зобов'язань внаслідок коливань валютних курсів.

Облік операцій у іноземній валюті регулюються низкою нормативних документів, а також відповідними стандартами бухгалтерського обліку. Враховуючи те, що українські компанії можуть вести облік як за міжнародними, так і за національними стандартами обліку, то відповідно для компаній, що ведуть облік за національними стандартами бухгалтерського обліку, це П(с)БО 21 «Вплив змін валютних курсів», а для компаній, які ведуть облік за МСФЗ – IAS 21 The Effects of Changes in Foreign Exchange Rates. Незважаючи на деяку редакційну відмінність, основні вимоги цих двох стандартів ідентичні, однак спостерігаються певні відмінності.

Під операцією в іноземній валюті у національному стандарті визначено «господарську операція, вартість якої визначена в іноземній валюті або яка потребує розрахунків в іноземній валюті» [2]. Міжнародний стандарт IAS 21 визначає «операцію, яка визначається (чи потребує розрахунків) в іноземній валюті, включаючи операції, що виникають, коли суб'єкт господарювання: а) купує або продає товари чи послуги, ціна на які визначена в іноземній валюті; б) позичає або надає у борг кошти, якщо суми, які підлягають сплаті або отриманню, визначені в іноземній валюті, або в) іншим чином купує або ліквідує активи або бере на себе зобов'язання, визначені в іноземній валюті, чи погашає їх» [1]. Опрацювання основних положень, визначених у стандартах обліку дозволяє виділити окремо власне валютну операцію та балансуєчу операцію (погашення валютного зобов'язання, яке виникло внаслідок валютної операції). Також при обліку операцій в іноземній валюті стандарти обліку виділяють монетарні та монетарні статті, приклади яких систематизуємо на рис. 1.

Необхідно відмітити, що в обліку валютних операцій важливе значення має віднесення статей балансу до монетарних та немонетарних. Визначення цих категорій подано як і у ПСБО 21 так і у МСБО 21, які є практично ідентичними і зводяться до «утримуваних одиниць валюти (грошових коштів), а також активів та зобов'язань, які будуть отримані або сплачені у фіксованій (визначеній) сумі грошей» [1; 2]. На відміну від монетарних немонетарні статті передбачають погашення шляхом поставки товарів або надання послуг, або взагалі не мають визначеного способу погашення (як, наприклад, гудвіл).

Одним із принципів обліку, який має значний вплив на облік операцій в іноземній валюті є принцип єдиного грошового вимірника, який визначає, що оцінка статей фінансової звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці – гривні. Однак на нашу думку, у разі потреби показники фінансової звітності можуть бути перераховані в іноземну валюту і це доцільно закріпити у нормативних документах.

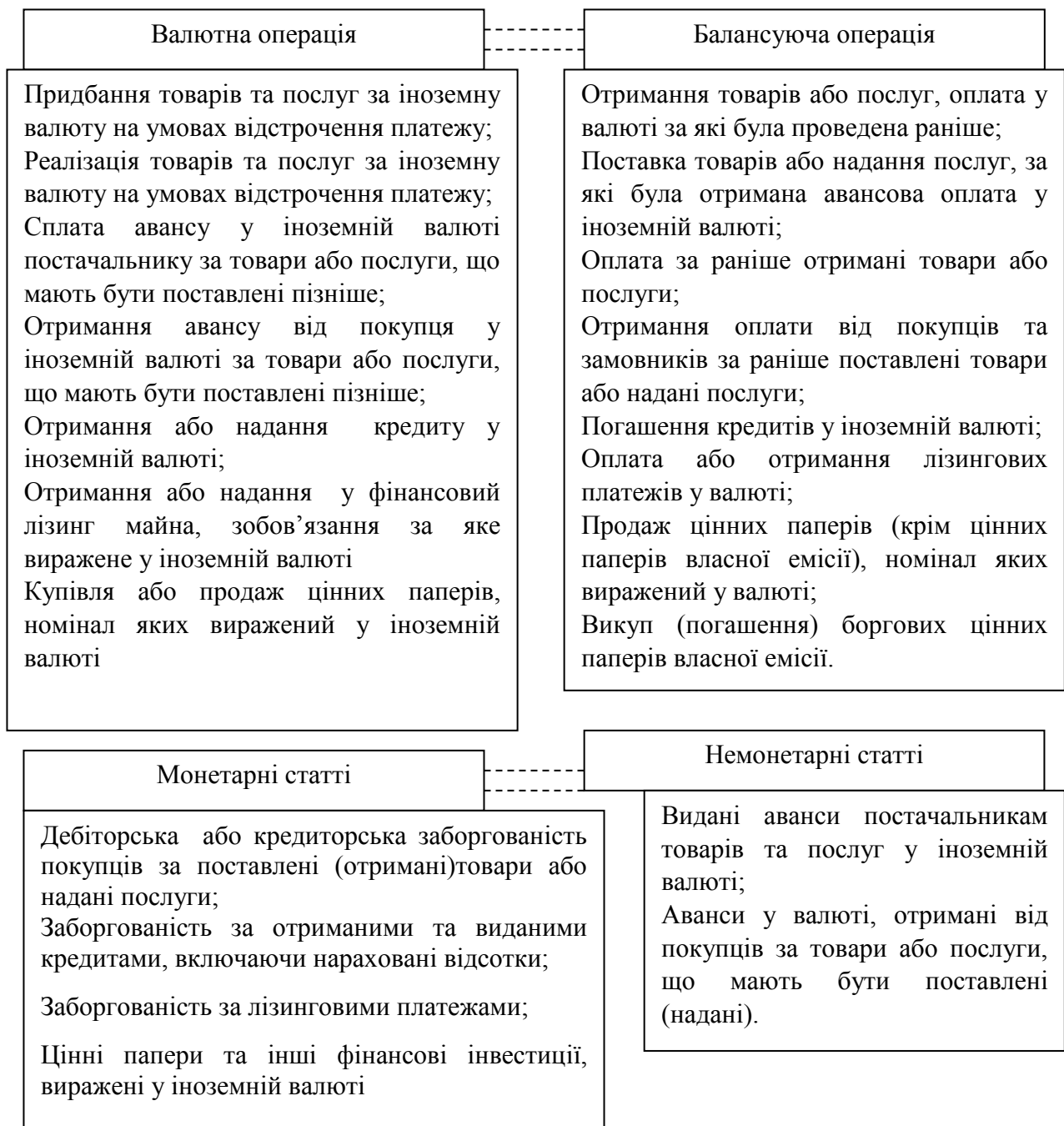

Рис. 1. Приклади валютних та балансуючих операцій, монетарних та немонетарних статей (Примітка. Систематизовано автором на основі [1; 2] .)

Ще однією проблемою в обліку операцій в іноземній валюті є необхідність визначення курсових різниць, які можуть виникати в результаті первинного визнання господарської операції в іноземній валюті на дату здійснення такої операції; на дату погашення заборгованості та на дату балансу, при цьому застосовують валютний курс НБУ.

Підсумовуючи відмітимо, що в обліку операцій з іноземною валютою необхідно враховувати вимоги П(с)БО 21 та МСБО 21, вирізняючи саме валютну операцію та балансуючу, а також правильно визначати монетарні та немонетарні статті балансу, що в кінцевому результаті впливатиме на

розрахунок курсових різниць у суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Дослідження проблемних аспектів обліку курсових різниць стане предметом наступних наукових досліджень.

Список використаної літератури

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 21 (МСБО 21). Вплив змін валютних курсів від 01.01.2012 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_022#Text

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів» затверджено наказом Міністерства фінансів України від 10 серпня 2000 року № 193 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00#Text>

3. Рета М. В. Облікове забезпечення операцій в іноземній валюті: окремі аспекти. *Молодий вчений*.. 2017. № 2 (42). С. 312-318.

4. Сисюк С. В. Бенюк І. Д. Курсові різниці та балансова вартість іноземної валюти: особливості обліку та визначення. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Сер. Економічні науки*. 2010. Вип. 25(1). С. 66-70.

5. Сисюк С.В., Кулинич Д.З. Принципи формування та оприлюднення фінансової звітності за міжнародними стандартами. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми використання потенціалу економіки країни: світовий досвід та вітчизняні реалії» (25 квітня 2020 року). Дніпро: ПДАБА, 2020. С. 97-101

Наталія Кондратович

ОБЛІК РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Українська економіка стає все більш відкритою для міжнародних стосунків, а вихід українських підприємств на зовнішні ринки є необхідним та очевидним. При цьому важливо правильно прописати платіжні умови в зовнішньоекономічному контракті, адже від цього залежить результат експортно-імпортової операції. Розрахунки в зовнішньоекономічній діяльності з усіма своїми проблемами і протиріччями є своєрідним еталоном дієвого та ефективного здійснення зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів господарювання, а тому дослідження схеми обліку розрахунків і цій сфері є надзвичайно важливим. Науково-методологічну базу з питань обліку операцій в іноземній валюті присвячено праці вітчизняних науковців: Ф. Бутинця, Т.